

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת צביקה פוגל

פ/4037/25

הצעת חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה (נכים ונספים), התשפ"ד–2023

הגדרות

1. בחוק זה –

"חוק הגמלאות" – חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל–1970¹;

"חוק משפחות החיילים" – חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950², והתקנות לפיו;

"חוק הנכים" – חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התש"ט–1959 [נוסח משולב]³, והתקנות לפיו;

"חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה" – חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012⁴;

"לוחם אש" – כבאי או קצין כבאות והצלה, כהגדרתם בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה;

"עובדי הרשות" – כהגדרתם בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה.

2. דין לוחם אש נכה

חוק הנכים יחול על לוחמי אש, ולעניין זה, כל מקום בחוק הנכים שמדובר בו בחייל שהוא חייל בשירות קבע ייקרא כאילו מדובר בלוחם אש, וכל מקום בחוק הנכים שמדובר בו בשירות או בשירות צבאי ייקרא כאילו מדובר בשירות ברשות הארצית לכבאות והצלה, והכול לפי העניין.

¹ ס"ח התש"ל, עמ' 65.

² ס"ח התש"י, עמ' 162.

³ ס"ח התש"ט, עמ' 276.

⁴ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

3. דין משפחת לוחם
אש שנספה
- חוק משפחות החיילים יחול על לוחם אש שנפטר ועל בני משפחתו של לוחם אש שנפטר, ולעניין זה, כל מקום בחוק משפחות החיילים שמדובר בו בחייל שהוא חייל בשירות קבע, ייקרא כאילו מדובר בלוחם אש, וכל מקום בחוק משפחות חיילים שמדובר בו בשירות או בשירות צבאי ייקרא כאילו מדובר בשירות ברשות הארצית לכבאות והצלה, והכול לפי העניין.
4. ברירה
- (א) נפטר לוחם אש כתוצאה ממחלה או החמרת מחלה, בנסיבות שהיו מזכות את בני משפחתו לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים לולא הוראות סעיף זה, רשאים בני המשפחה שהם גם שאירים לפי חוק הגמלאות לבחור באחד מאלה, בהתאם להוראות שהוחלו על עובדי הרשות:
- (1) קצבה כאמור בסעיף 77(ד)(1) לחוק הגמלאות;
- (2) קצבה כאמור בסעיף 77(ד)(2) לחוק הגמלאות;
- (3) תגמולים לפי חוק משפחות החיילים, בתוספת קצבה כאמור בסעיף 78(ג) לחוק הגמלאות;
- (4) תגמולים לפי חוק משפחות החיילים בתוספת המענק המשתלם לפי סעיף 27 או 40 לחוק הגמלאות במקום הקצבה המשתלמת לפי סעיף 78(ג) לחוק הגמלאות.
- (ב) בני משפחה כאמור שנתקיימו בהם התנאים לזכאות לפי סעיף 77(ה) לחוק הגמלאות כפי שהוחלו לעניין עובדי הרשות, רשאים לבחור, במקום זכויותיהם לפי סעיף קטן (א), בתגמולים לפי חוק משפחות החיילים ובגמלאות לפי סעיף 77(ה) האמור.
- (ג) סעיף 77(ו) לחוק הגמלאות יחול, בשינויים המחויבים, גם על גמלאות לפי חוק הגמלאות המשתלמות לפי סעיף זה.
5. אזכורים
- כל חיקוק שבו מדובר בחוק הנכים או בחוק משפחות החיילים, ייקרא כאילו מדובר בו גם בחוק זה.
6. זכויות יתר
- כל חיקוק המעניק או נותן סמכות להעניק זכות יתר, פטור, שחרור מלא או חלקי מחובה המוטלת על פי דין או עדיפות או זכות אחרת, הניתנים לחייל נכה כמשמעותו בחוק הנכים או לבן משפחה של חייל שנספה כמשמעותו בחוק משפחות החיילים, רואים אותו כמעניק או נותן סמכות להעניק אותם גם ללוחם אש נכה או לבן משפחה של לוחם אש שנספה.
7. לוחם אש שנעדר
- לעניין סעיף 3 לחוק משפחות חיילים, במקום רשות צבאית מוסמכת יבוא, לגבי לוחם אש שנעדר, "עובד רשות בכיר ששר הפנים מינהו לעניין סעיף זה".
8. הוראת מעבר
- חוק זה יחול, לגבי התקופה שלאחר פרסומו, גם על מי שפרש מהשירות ברשות הארצית לכבאות והצלה לפני הפרסום ועל בני משפחתו של לוחם אש שנפטר.

תיקון חוק שירות המדינה (גמלאות) 9. בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970⁵, אחרי סעיף 81 יבוא :

81א. "תחולה על עובדי הרשות הארצית לכבאות והצלה יחולו על כל עובדי הרשות הארצית לכבאות והצלה בשינויים המחויבים ובשינויים אלה :

(1) בכל מקום, במקום "שוטר" יבוא "עובד הרשות הארצית לכבאות והצלה";

(2) בכל מקום שמדובר ב"משטרה" או ב"משטרת ישראל" יבוא "הרשות הארצית לכבאות והצלה";

(3) בכל מקום שמדובר ב"מפקח הכללי של המשטרה" יבוא "נציב כבאות והצלה";

(4) בכל מקום שמדובר ב"תפקיד משטרה" יבוא "תפקיד פעיל ככבאי או קצין כבאות והצלה";

(5) בכל מקום שמדובר ב"חוק המשטרה (נכים ונספים), התשט"ו-1955⁶" יבוא "חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה (נכים ונספים), התשפ"ד-2023".

תיקון חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה 10. בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012⁷, אחרי סעיף 16 יבוא :

16א. "זכאות לטיפולים פסיכולוגיים וטיפול נפשי עובדי הרשות יהיו זכאים במסגרת שירותם לטיפולים פסיכולוגיים ולכל סעד נפשי נדרש אחר שיינתנו בידי הרשות; השר יקבע הוראות לעניין ביצוע סעיף זה.

⁵ ס"ח התש"ל, עמ' 65.
⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 163.
⁷ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

דברי הסבר

חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012 (להלן – החוק), נועד "להסדיר את קיומם של שירותי כבאות והצלה במדינה, לשם הצלת חיי אדם ורכוש, הגברת הבטיחות באש, כיבוי דליקות ומניעת דליקות". כמו כן, מגדיר החוק, שהרשות הארצית לכבאות והצלה מהווה חלק בלתי נפרד מהמשרד לביטחון הפנים על כל המשתמע מכך, וזאת למרות שתנאי השירות המבצעיים ותנאי השירות הסוציאליים של משרתי כוחות החירום במשרד לביטחון הפנים שונים משמעותית מתנאיהם של עובדי הרשות הארצית לכבאות והצלה.

החוק אינו מגדיר מהן זכויותיהם הבריאותיות, הסוציאליות, והכלכליות של עובדי הרשות. מצב זה גורם לחשש גדול של אנשי מערך הכבאות וההצלה מלדווח על מצבם הבריאותי והנפשי שמא יאבדו את מקום עבודתם. מגמה מסוג זה של אי דיווח על בעיות בריאותיות ונפשיות, גורמת לירידה משמעותית בתפקודם של לוחמי האש ועובדי הרשות מה שמסכן את חייהם באופן ישיר ואת הסובבים אותם, כולל בני משפחתם.

מיותר לציין כי המצב הקיים יוצר מציאות עגומה, מקפחת וצורמת בה עובדי הרשות מסכנים את חייהם על מנת לשמור על חיי אדם, על רכוש ועל הסביבה במידה שווה ואינם מקבלים תנאים שווים ביחס לגופי החירום הנוספים במשרד לביטחון הפנים במקרה של מחלה, פציעה או פטירה.

רק לאחרונה נחשפו אזרחי ישראל לאומץ ליבם של לוחמי האש כאשר במהלך חילוץ צעיר שנפל לבור מים בדיר אל אסד מצאו את מותם שני לוחמי האש דקל מרציאנו ועדנאן אסאד ז"ל, אלא שלוחמי האש על אף שמסכנים את חייהם ומוסרים את נפשם בפעולות הרואיות, אינם נכללים בקטגוריה של "כוחות ביטחון" ולכן הם ומשחותיהם אינם זכאים לתנאי ולקצבאות שמעניקה המדינה לחללי צה"ל, משטרה ושב"ס שכן נכללים כחלק מכוחות הביטחון.

הצעת חוק זו באה לתקן אבסורד שנמשך לאורך שנים רבות ולהשוות את תנאי השירות של עובדי הרשות הארצית לכבאות והצלה לתנאי השירות של גורמי הביטחון במסגרת המשרד לביטחון הפנים אשר נדרשת כדי להקנות להם זכויות שוות כפי שזכאים אנשי המשטרה וכל אנשי זרועות הביטחון. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת נאוה בוקר וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/4859).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

ט"ו בחשוון התשפ"ד (30.10.2023)